

เทศน์อบรมพระวันเข้าพรรษา ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อค่ำวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

นักปฏิบัติให้ยึดการพิจารณาร่างกายเป็นหลัก

พระมีจำนวนเท่าไรที่จะเข้าจำพรรษาปีนี้ (๕๖ ครั้ง) นู่นนะพระตั้ง ๕๖ องค์อยู่ที่นี้ กำหนดตายตัวไว้เป็นประจำเรื่อยมาว่า ๕๐ องค์ ปีนี้เป็น ๕๖ ทางนู้นขอมมา ทางนี้ขอมมา สุดท้ายก็เป็น ๕๖ ส่วนเพิ่มนะนี้ ตั้งแต่ ๕๐ ขึ้นไปนี้เป็นส่วนเพิ่มจากปกติ ปกติเพียง ๕๐ องค์ ไม่ให้มากกว่านั้น เพราะสถานที่พอเหมาะพอดีกับการบำเพ็ญสมณธรรมของพระแต่ละที่ๆ ที่พักอยู่ นี้เพิ่มขึ้นตั้ง ๖ องค์

วันนี้เป็นวันเข้าพรรษตามฤดูแล้งที่เคยปฏิบัติมา บรรดาพระเจ้าพระสงฆ์ที่มาจากที่ต่างๆ มารวมในสถานที่นี้ในพรรษานี้ ปรากฏว่ามีถึง ๕๖ องค์ และที่อื่นๆ ด้วยที่มาฟัง อรรถฟังธรรมในเวลาเดียวกัน พร้อมทั้งประชาชนญาติโยมชาวพุทธลูกศิษย์ตถาคต ได้เสียสละเวลาเวลา หน้าที่การงานทุกสิ่งทุกอย่างมาเพื่ออรรถเพื่อธรรม บำเพ็ญกองการกุศล ผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่เข้าสู่ใจของตนๆ พร้อมทั้งได้ยินได้ฟังอรรถธรรมนำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อกำจัดสิ่งชั่วช้าลามกที่เป็นภัยต่อตนเองตลอดมาอยู่ภายในใจนี้ ให้กระจายหายไป มีความสว่างไสวขึ้นภายในจิตใจของตน จากอรรถจากธรรมซึ่งเป็นแสงสว่างหาประมาณ และหาสิ่งเสมอเหมือนไม่ได้ คือธรรม

วันนี้จะเริ่มแสดงธรรมให้ท่านนักปฏิบัติทั้งหลายฟังทั่วถึงกัน ซึ่งนานๆ ประหนึ่งว่าเป็นปีละครั้งถึงจะได้แสดงหนหนึ่ง เช่น เข้าพรรษาปีกลายนี้ แล้วก็มาปีนี้ถึงจะได้เทศน์ที่หนึ่ๆ เนื่องจากสุขภาพร่างกายไม่อำนวย และหน้าที่การงานประจำตนก็มีเยอะ จึงไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินการสอนบรรดาพระเจ้าพระสงฆ์ที่มาฟังพาอาศัยอยู่กับเรา วันนี้เป็นโอกาสอันดีงามที่ท่านทั้งหลายมาจำพรรษาที่นี้ ขอให้พากันตั้งอกตั้งใจ ปฏิบัติตามเยี่ยงอย่างของพระพุทธเจ้าที่ทรงพาดำเนินมา

ในครั้งพุทธกาลท่านมีการจำพรรษาอย่างนี้ตลอดมา ในเบื้องต้นก็ไม่มีมีการจำพรรษา ต่อมาเมื่อมีเหตุการณ์เข้ามาเกี่ยวข้องก็เลยทรงบัญญัติให้มีการจำพรรษา สามเดือนนี้ไม่ให้ไปเที่ยวแรมวันแรมคืนที่ไหน นอกจากมีความจำเป็น เช่นท่านยกไว้เพียงเอกเทศแต่ที่สมควรซึ่งควรจะเป็นไปในธรรมะที่วางเป็นรากฐานนี้แล้ว ก็อนุโลมให้เข้าเป็นอันเดียวกัน เช่น บิดามารดา อุปัชฌาย์อาจารย์ สัทธังวิหริก เป็นต้น เจ็บไข้ได้ป่วย ก็ให้สัตตาหะไปได้ภายใน ๗ วัน เรายกมาเพียงเอกเทศ ที่มากกว่านั้นก็มิ ท่านให้อนุโลมเข้ามา

ส่วนจำเป็นเช่นเดียวกัน ไปได้ ๗ วัน ทั้งไปทั้งกลับนับแล้วได้ ๗ วัน แล้วให้กลับมาค้างที่วัดคืนหนึ่ง หากมีความจำเป็นยังสืบเนื่องกันอยู่ ก็ค่อยสัตตาทะไปในวันหลังอีก แต่อย่างไร ต้องให้กลับมาพักค้างที่วัดอย่างน้อย ๑ คืนก่อน แล้วก็สัตตาทะต่อไปได้ ๗ วัน เช่นเดียวกันอย่างนี้

เช่น วิหารชำรุด ที่พักที่อาศัยของส่วนรวมคือพระเณรทั้งหลายชำรุดทรุดโทรม จะไปหาไม้เครื่องอุปกรณ์ต่างๆ มาปลูกสร้างหรือซ่อมแซมศาลา ก็ให้ไปได้ภายใน ๗ วันแล้วกลับมา เมื่อยังไม่เสร็จก็ให้ไปอีกจนกว่าจะเสร็จ นี่ท่านแสดงเอาไว้ นอกจากนั้นก็มีการไปอีกที่พอเหมาะสมจะสัตตาทะก็สัตตาทะไปได้ นี่เราอยู่เป็นถิ่นเป็นฐานในสถานที่เหมาะสม เช่นนี้ จงพากันตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติให้สมกับเพศของเราซึ่งเป็นเพศที่ละเว้นทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่อาลัยเสียตายสิ่งใดนอกจากธรรมที่จะอุทิศสำหรับบำเพ็ญชวนชวายเป็นใจโดยถ่ายเดียวเท่านั้น

ในอิริยาบถทั้งสี่ให้เป็นที่ไปด้วยความพากเพียร ความพยายาม ความสำรวมระวังตน อยู่โดยสม่ำเสมอ มีสติควบคุมตัวเอง ยืนเดินนั่งนอน ความเคลื่อนไหวไปมาในอาการใด ขอให้มึสติติดแน่นอยู่กับตนตลอดเวลา สติเป็นพื้นฐานสำคัญมาก จากนั้นก็เกี่ยวกับเรื่องความพากเพียร ท่านผู้ฟังฝึกหัดใหม่ที่ยังไม่ได้หลักได้เกณฑ์ ท่านก็สอนให้นำคำบริกรรม เข้ามายึดมาเกาะ ให้ใจได้ยึดได้เกาะกับคำบริกรรมนั้นๆ เช่น พุทโธบ้าง ธัมโมบ้าง สังโฆบ้าง มรณัสสติบ้าง ตามแต่จริตนิสัยจะชอบในคำบริกรรมใดให้นำคำบริกรรมนั้นเข้ามากำกับใจ แล้วตั้งสติติดแน่นอยู่กับคำบริกรรม ไม่ให้คิดปรุงไปในสิ่งใด นอกจากปรุงในคำบริกรรมอย่างเดียวกันนั้น เช่น พุทโธๆ กับสติให้สืบเนื่องกันอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา ไม่ว่ายืน ว่าเดิน ว่านั่ง ว่านอน เว้นแต่หลับเท่านั้น ให้มีสติติดแน่นอยู่กับใจ

เพราะใจนี้มีภัยรอบด้าน กิเลสนั้นแลตัวสำคัญ ที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ ไม่มีสิ่งใดที่จะถอดถอนชะล้างได้นอกจากธรรมเท่านั้น เพราะฉะนั้นธรรมจึงเป็นความจำเป็นอย่างมากที่เดียวสำหรับเราผู้บวชมาแล้วและเป็นนักปฏิบัติ ที่จะกำจัดสิ่งที่เป็นภัย คือกิเลสทั้งหลายเหล่านี้โดยลำดับลำดับ ในเบื้องต้นให้ใช้คำบริกรรมกำกับใจ โดยมีสติกำกับรักษาอย่าให้เผลอ นี่คือนักปฏิบัติผู้มุงธรรม มุ่งต่อแดนพ้นทุกข์ให้ก้าวเดินตามนี้จะไม่ผิดพลาดไป

มรรคผลนิพพานในครั้งพุทธกาลมีอยู่ฉันใด ในครั้งนี้ก็มีอยู่ฉันนั้น สำหรับผู้ปฏิบัติด้วยความมึสติตั้งตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้โดยถูกต้องแล้วนั้น มรรคผลนิพพานอยู่ที่ใจของผู้ปฏิบัติถูกทางนั้นแล ไม่ได้อยู่ที่ต้นไม้ ภูเขา ดินฟ้าอากาศ กาลนั้น

สถานที่นี้ เวลาไม่มีตึงเครียดอย่างนี้ มรรคผลนิพพานไม่อยู่ แม้กิเลสก็ไม่อยู่เหมือนกัน อยู่ที่ใจ กำจัดกิเลสก็กำจัดที่ใจ ด้วยความพากเพียรของตน ตามวิธีการที่อธิบายให้ฟังนี้

ผู้เริ่มต้นให้ใช้คำบริการกรม ให้เป็นจริงเป็นจังอย่าเหลวแหละ เราชอบคำบริการกรมใดที่ถูกจริตนิสัยของเรา ให้ยึดคำบริการกรมนั้นไว้กับใจ ผูกมัดไว้ที่ใจ เพราะใจนี่ก็เลสออกมา ช่องเดียวกันจากใจ ผลักดันใจให้อยากคิดอยากปรุง อยากรู้อยากเห็น อยากสัมผัสสัมพันธ์ ในสิ่งต่างๆ ไม่หยุดไม่ถอย ไม่ปล่อยไม่วางใจเลย มีความหนุ่นอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา ถ้าจะปล่อยให้กิเลสหนุ่นอย่างนี้ ก็เป็นก็กัปกี้กัลป์ ไม่มีต้นมีปลาย ไม่มีที่อยู่ได้เลย จึงต้องอาศัยธรรมเป็นเครื่องยับยั้ง เป็นเครื่องกำกับรักษา กำจัดสิ่งเหล่านี้

ในเบื้องต้นให้ใช้คำบริการกรม เช่น กิเลสอยากจะทำเรื่องอะไร ไม่ยอมให้คิดในเวลา นั้น ให้คิดอยู่กับคำบริการกรมอย่างเดียว ไม่นานนักสำหรับผู้ที่ปฏิบัติด้วยความจริงจังแล้ว จะเห็นความสงบของใจปรากฏขึ้นด้วยการภาวนา มีคำบริการกรมและสติเป็นรากฐานสำคัญนี้ โดยถ่ายเดียว ที่อื่นเราอย่าไปหวัง หวังมรรคผลนิพพานที่โน่นที่นี้ อย่าไปหวัง เป็นเรื่องเหลวไหลลอลม ไม่ใช่เรื่องจริง

เรื่องจริงคือ ให้ปักลงที่ตรงนี้แหละ ตั้งคำบริการกรมลงไป ตั้งสติให้ดี ใจของเรามันจะพุ่งเพื่อหนีไปไหน ไม่พ้นคำบริการกรมที่ผูกมัดนี้ไว้ได้ คือช่องทางที่กิเลสจะออก ออกไปทางสังขาร สัญญาอารมณ์ต่างๆ ออกมาที่ใจ ที่นี้เราไม่ต้องการสิ่งเหล่านี้ให้เข้ามา พลุกพล่านรบกวนใจ เราต้องการบำรุงใจของเรา รักษาใจของเราให้ปลอดภัยจากกิเลสทั้งหลายเหล่านี้ด้วยคำบริการกรม ตามที่จริตนิสัยชอบ และให้ติดแนบอยู่กับคำบริการกรม เคลื่อนไหวไปมาที่ใดก็ตาม ไม่เพียงแต่ว่าเรานั่งภาวนาหรือเดินจงกรม ที่เรียกว่า ความเพียร จึงมีสติ

สตินั้นให้มีตลอดเวลา ดังที่ท่านแสดงไว้แล้วว่า สติ สัพพตฺถ ปตฺติยา สติจำต้องปรารภนาในที่ทั้งปวง ในธรรมทุกชั้น สตินี้ปล่อยไม่ได้เลย ตั้งแต่พื้นๆ ที่เราเริ่มตั้งสติ จนกระทั่งสติสุดท้ายคือ มหาสติมหาปัญญา สตินี้จะติดแนบเข้าไปจนเป็นความละเอียดลออ ถึงขั้นมหาสติมหาปัญญา จากการบำรุงรักษาสืบต่อกันไม่หยุดไม่ถอยนี้แล

ท่านทั้งหลายต้องการมรรคผลนิพพาน อย่ามองไปที่อื่นที่ใด ให้นอกเหนือไปจากจุดหมายที่แสดงไว้เวลานี้ ในเบื้องต้นให้ตั้งคำบริการกรมให้ดี แล้วมีสติกำกับ เคลื่อนไหวไปไหน สติกับคำบริการกรมอย่าให้เคลื่อน ให้มีความรู้สึกตัว หากเรามีความเคลื่อนไหวกับกิจการงานใด ก็ให้มีสติ ถ้าไม่บริการกรม ก็ให้มีสติรับรู้อยู่นั้น เรียกว่า เป็นสัมปชัญญะ แต่

ส่วนมากของท่านผู้ปฏิบัติจริงๆ แล้ว จะประกอบกิจการงานใดๆ ก็ตาม คำบริกรรมจะติดแนบอยู่กับใจตลอดไป นี่เป็นความเหมาะสมมาก

ขอให้ทุกๆ ท่านตั้งธรรมะข้อนี้เข้าสู่ใจ ด้วยความจริงจัง อย่าเหลวไหล อย่าหละหละ อย่าโยกๆ คลอนๆ จะไม่เป็นผลอะไรเท่าที่ควร และไม่เป็นผลเลย ต้องเป็นคนจริงจัง ธรรมะของพระพุทธเจ้าทุกบทยุคทุกบาท เป็นธรรมะที่ออกมาจากความจริงจังจริงใจของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ตรัสรู้ก็ด้วยความจริงใจ บำเพ็ญเพียรทุกอย่างด้วยความจริงจังจริงใจทุกประเภทแห่งธรรม จนได้ตรัสรู้ เวลามาสอนโลกก็เป็นธรรมจริงจังแม่นยำ

ตั้งที่เราทั้งหลายได้ยินและสวดอยู่ทุกเช้าทุกเย็นนั้นว่า สุวากขาโต ภคเวตา ธมฺโม พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ชอบแล้ว นี่แหละจริงจังทุกอย่าง รู้ขึ้นมาก็จริงก็จัง ไม่มีหละหละ โยกๆ คลอนๆ จึงเรียกว่า สุวากขาตธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้ว ด้วยความจริงจังของใจ ที่ทรงรู้ทรงเห็นทุกอย่างแล้ว ด้วยความจริงใจในความพากเพียรทุกด้าน

ให้เรายึดข้อนี้เป็นหลัก ถ้าเรายึดข้อนี้เป็นหลักแล้ว มรรคผลนิพพานจะปรากฏขึ้นที่ใจของเราที่บำรุงเหตุเป็นลำดับลำดับ เริ่มตั้งแต่ความสงบของใจ ใจมีแต่ความยุ่งเหยิง วุ่นวาย เพราะกิเลสก่อกวนตลอดเวลา หาความสงบไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องให้ตั้งใจลงในคำบริกรรม ในการเริ่มแรกภาวนาด้วยความมีสติ จากนั้นก็จะเป็นผลขึ้นมา ให้ใจมีความสงบเย็น สงบเย็นปรากฏขึ้นเรื่อยๆ จนสงบแน่วแน่ลงไป กลายเป็นสมาธิ คือ ความแน่วหนามั่นคงแห่งความสงบนั้นไม่โยกคลอน ประหนึ่งว่าหินทั้งแท่งอยู่ในหัวใจเรา เพราะความแน่วหนามั่นคงแห่งใจ ไม่วอกแวกคลอนแคลน ท่านเรียกว่า สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของใจ

จิตที่มีความสงบไปหลายครั้งหลายหน ก็เป็นการส่งเสริมผลนี้ให้ปรากฏขึ้นเป็นลำดับลำดับ จนจิตกลายเป็นสมาธิได้ ที่สงบเบื้องต้น สงบครั้งนั้นครั้งนี้ ท่านเรียกว่า สมถะ คือ ความสงบใจ หลายครั้งหลายหนก็ส่งผลเข้าไปถึงความแน่วหนามั่นคง ความสงบมั่นคงเข้าไป จนกลายเป็นสมาธิขึ้นมา นี่ท่านเรียกว่า สมาธิ นี้เกิดขึ้นจากเหตุที่เราบำเพ็ญมาตั้งแต่เบื้องต้น จะไม่เป็นอื่น ขอให้ปฏิบัติตามนี้ จะสมชื่อสมนามตามธรรมที่สอนไว้ว่า สุวากขาตธรรม ธรรมที่ท่านตรัสไว้ชอบแล้ว ขอให้เราบำเพ็ญโดยชอบธรรมถูกต้องตาม ศาสตราสอนไว้เถิด เรื่องมรรคผลนิพพาน อย่าไปคิดให้เสียเวลาลำเวลาที่ไหน อยู่ที่ใจของเรา นี้แล เป็นแต่เพียงเวลานี้ถูกกิเลสตัณหาซึ่งเทียบกับจอกกับแหน มันปกคลุมหุ้มห่อหัวใจเอาไว้

จอกแหนคือกิเลส มันปกคลุมหุ้มห่อจิตใจเอาไว้ แสดงอาการได้ออกมา มีแต่อาการของกิเลสที่มีอำนาจเหนือใจ แสดงออกไปเสียทั้งนั้น เพราะฉะนั้นรอบตัวของเราคือความคิดทั้งวันทั้งคืนจึงมีแต่เรื่องกิเลสทำงาน ผลของมันก็ให้เกิดความเดือดร้อนผิดหวังๆ ไปเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นจงทำให้มีความสงบเย็น เมื่อใจมีความสงบเย็นแล้ว ความเย็นนี้จะเข้าสู่ความแน่นหนามั่นคง ความสว่างไสวของใจไม่ต้องบอก พอกิเลสจางออกไปมากน้อย ความสว่างของใจจะแสดงออกมา ให้รู้ให้เห็น

ให้ท่านทั้งหลายตั้งอยู่ตรงนี้ อย่าไปคิดกาลนั้นสมัยนี้ มรรคผลนิพพานมี มรรคผลนิพพานเร็วแหลม มันเร็วแหลมอยู่ที่ตัวของเรานั่นแหละ แน่นหนามั่นคงอยู่ที่ตัวของเรานั่นแหละ ถ้าเรามีความขยันหมั่นเพียรเอาจริงเอาจัง ธรรมพระพุทธเจ้าเป็นธรรมที่จริงที่แน่นอนอยู่แล้ว รอรับสำหรับผู้ทำจริงทำจัง ให้ปรากฏผลอย่างจริงจังขึ้นมาที่ใจด้วยกันทุกราย ให้ยึดอันนี้ อย่าไปคาดไปหมายมรรคผลนิพพาน เมื่อนั้น เมื่อนี้ สมัยนั้น สมัยนี้ อันนั้นเป็นมิดกับแจ้งที่ผ่านมา กิเลสไม่ใช่มีด ไม่ใช่แจ้ง มันอยู่กับหัวใจของเรา เป็นพิษเป็นภัยต่อหัวใจของเรา

จงพากันชำระตรงนี้ให้ได้ แล้วความสว่างจะเกิดขึ้นที่นี่ ความสว่างทุกแบบทุกฉบับ ไม่ใช่สว่างแบบเดียว มีหลายแบบหลายฉบับ จะกระจ่างขึ้นภายในใจของเราๆ จากนั้นที่ว่ามรรคว่าผล ก็ปรากฏขึ้นมา ดังที่ท่านว่าสำเร็จพระโสดา สำเร็จพระสกิทาคา สำเร็จพระอรหันต เหล่านี้ ออกจากการบำเพ็ญใจดวงนี้เอง ชำระจิตใจออกไป เป็นขั้นเป็นภูมิขึ้นไปโดยลำดับ จนกระทั่งชำระกิเลสตัวมืดบอดนี้ให้หมดไปโดยสิ้นเชิง แล้วจิตสว่างจ้าขึ้นมา ท่านว่าบรรลุอรหันต์ นั่น บรรลุที่ใจนะ ไม่บรรลุที่อื่นที่ใด อย่าหมายไปให้เสียเวลาลำเวลา

เราเป็นนักปฏิบัติ เชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้เชื่อที่ข้อปฏิบัติของเรา ท่านสอนอย่างไร ให้ปฏิบัติตามที่ท่านสอนไว้นั้นโดยถูกต้อง เรื่องผลนี้ประกาศทำทนายอยู่แล้วกับการปฏิบัติของเรา ที่ดำเนินมาโดยถูกต้อง ผลจะปรากฏขึ้นเป็นลำดับลำดับ อย่าไปหาคาดหาหมาย กาลนั้นสถานที่นี้ เวลาลำเวลา นี่เป็นเรื่องความเหลวไหลของคน ที่ไม่เคยสนใจกับการปฏิบัติธรรมบำเพ็ญธรรม และการภาวนา มีแต่เอามาพูดโอ้อวดกันด้วยความมืดบอดของตน ซึ่งไม่เคยบำเพ็ญธรรม ไม่เคยสนใจกับธรรมเลย

ให้สนใจกับธรรมของพระพุทธเจ้าที่ทรงบำเพ็ญมาแล้ว และตรัสรู้ธรรมโดยถูกต้อง นำมาสอนพวกเราอยู่ทุกวันนี้ ให้สนใจธรรมเหล่านี้ อย่าไปสนใจกับลมๆ แล้งๆ ที่มันพูดอยู่เต็มโลกเต็มสงสาร ล้วนแล้วตั้งแต่คนไม่สนใจในอรรถในธรรม อวดตนว่ารู้ฉลาด

แหลมคม แล้วก็เอาความโง่มาโปะหัวใจของคนที่ตั้งอกตั้งใจแต่โง่เขลาเบาปัญญาที่วิ่งตามเขาเสีย ว่ามรรคผลนิพพานไม่มี ๆ เลยทิ้งไปเสียงานที่จะให้เกิดมรรคผลนิพพานตามทางของศาสดาไม่สนใจ ปล่อยงานนี้ไปเสีย แล้วไปคว้าเอางานที่ลุ่มเหลว ๆ งานหลอกหลวงของกิเลสนั้นเข้ามาสู่ใจ ใจก็เลยกลายเป็นของปลอมไปตามเดิมไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย เพื่อให้ใจเป็นของจริง ขอให้ปฏิบัติตามธรรมของจริงที่สอนมาแล้วโดยถูกต้อง

ศีลท่านแสดงไว้ในเทศของพระ ที่เป็นสมบัติของพระซึ่งควรจะได้จากการบำเพ็ญของตน คือ ศีลสมบัติ ศีลรักษาให้บริสุทธิ์ อย่าให้ต่างพร้อยขาดทะเลาะแต่อย่างใด ให้มีสติระมัดระวังรักษา ส่วนความทะลึ่งหรือความตื้อด้านอย่าให้มีในหัวใจของพระเรา ให้มีหิริโอตตปปะ สะดุ้งกลัวต่อบาปต่อกรรม กลัวศีลจะต่างพร้อยขาดทะเลาะไปตลอดเวลา นี่ชื่อว่าเป็นผู้มีศีลสมบูรณ์ เมื่อมีศีลสมบูรณ์แล้วจิตก็ไม่วอกแวกคลอนแคลน ไม่เกิดความเดือดร้อนระแคะระคายว่าศีลไม่บริสุทธิ์ หรือศีลต่างพร้อย อย่างนี้ไม่มี จิตก็ไม่เป็นอารมณ์ เมื่อไม่เป็นอารมณ์ นำเข้ามาสู่การภาวนาจิตก็รวมได้ง่าย เพราะไม่มีอารมณ์มากวนใจ จิตก็รวมลงได้ง่าย รวมลงไปเรื่อย ๆ

ศีลก็กลายเป็นศีลสมบัติตั้งแต่เราเริ่มบวชมา จากนั้นก็เป็นสมาธิสมบัติ คือจิตใจมีความสงบเยือกเย็นจนกระทั่งแน่นหนามั่นคง เรียกว่าสมาธิสมบัติ จากนั้นก้าวออกทางด้านปัญญา ปัญญาที่พิสดารมาก นักบวชทั้งหลายขอให้เร่งในทางพิจารณาร่างกายให้มากนะ อย่าพิจารณาสິงอื่นใด ออกทางด้านปัญญา เบื้องต้นพอจิตสงบบ้างแล้วให้ก้าวเดินออกทางด้านปัญญา พินิจพิจารณาอาการ ๓๒ ที่มีอยู่ภายในร่างกายของเรา นี้ ทุกสัตทุกส่วน แยกแยะออกให้เห็นตามความเป็นจริงของมัน ซึ่งหาความเป็นสาระสวยงามอะไรไม่ได้เลย ทั้งเขาทั้งเรา ทั้งสัตว์ทั้งบุคคล ทั้งหญิงทั้งชาย มีสภาพอย่างเดียวกันหมด

โลกมีแต่ความลุ่มหลง เพราะกิเลสหลอกหลวง ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่เป็นสาระสวยงามเป็นแก่นสารไปเสียหมดก็เลยลุ่มหลง ลืมมองดูธรรมชาติความจริงที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ เราทั้งหลายได้ฟังมาทุกองค์ ได้ยึดมาเป็นเครื่องมือของตนทุกองค์ เกสา โลมานขา ทันดา ตโจ นี่ท่านเรียกว่ากรรมฐาน ๕ แปลแล้วว่า กรรมฐานมีหนังเป็นที่ทำ ตจ ปัญจกรรมฐาน ท่านให้พิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แล้วแต่ความถนัดของใจที่จะถนัดในอาการใด พิจารณาย้อนหน้าย้อนหลัง หรือจะพิจารณาเน้นหนักในอาการใดก็ตามเข้าไปถึงหนัง

ทำไมท่านสอนเพียงถึงหนังแล้วท่านหยุดเสีย เพราะหนังเป็นสิ่งที่ปิดบังความจอมปลอมทั้งหลายเอาไว้ หลอกออกมามีด้วยความสวยความงาม ผิวพรรณวรรณะสดสวย

งดงาม เอาน้ำมันมาแต่งให้สวยให้งาม ทั้งๆ ที่มันไม่สวยไม่งาม ก็เลสมันชอบ
 อย่างนั้นเพราะมันสกปรก เราต้องหาความสะอาดสะอาดเข้ามาใส่เพื่อกลบความสกปรก
 นั้น ให้เห็นแต่ความสวยงาม บุรุษสตรีตาฟางก็วิ่งไปตามผิวหนังที่บางๆ นี้แหละ ผิวใคร
 หนามีไหม ไม่ได้หนาเท่าโบราณ ไม่ได้หนาเท่ากระดาดนะ อันหนึ่งบางๆ นี้แหละหุ้มห่อไว้
 หมดทั้งตัวคน อันบางๆ นี้แหละแต่มันหนายิ่งกว่าภูเขา ปิดกั้นตันทางนักภวานาไว้ ไม่ให้
 ธรรมทั้งหลายเข้าถึง เพราะฉะนั้นท่านจึงให้แยกแยะออกมา

ดูผม ดูขน ดูเล็บ ดูฟัน ดูหนัง พิจารณาหนังเป็นยังไง แล้วพิจารณาเข้าไปข้างใน
 ของหนัง หนังเป็นยังไง เยี่ยมไปด้วยบุพโพโลหิตน้ำเน่าน้ำหนอง ดูเข้าไปข้างในเท่าไรเป็นป่า
 ข้างใต้บิณฑิมาตัวเรา นี่คือการพิจารณากรรมฐาน ๕ เป็นศาสตราอาวุธที่สำคัญมาก อย่า
 ปล่อยเรื่องร่างกาย สำหรับสัตว์โลกติดกายกันทั้งนั้น รากะตัมหากี่มีกายเป็นพื้นฐานสำคัญ
 จะกำเร็บเลิบสานขึ้นก็อาศัยร่างกายนี้เป็นเครื่องมือ เราจึงต้องพิจารณาสິงนี้เพื่อตัดทอน
 กำลังวังชาของกิเลสรากะตัมหากี่ให้น้อยลงๆ พิจารณาเห็นชัดเจนเท่าไรในเรื่องร่างกายทั้ง
 ข้างนอกข้างในละเอียดทั่วถึงไปหมดแล้ว หลายครั้งหลายหน ดูจนเข้าใจ

พิจารณากลับไปกลับมาเหมือนเขคราดนา คราดกลับไปกลับมาจนมูลคราดมูลไถ
 แผลกละเอียด ควรแก่การปักดำแล้วเขาก็ปักดำกัน อันนี้การพิจารณากรรมฐาน ๕ มีหนัง
 เป็นสำคัญ ก็พิจารณาเข้าไปจนกระทั่งภายในลึกซึ้ง พอหนังแล้วเป็นเนื้อ เป็นยังงัยสวยงาม
 ใหมเนื้อ เอ็น กระดูก ตับไตไส้พุง อาหารใหม่อาหารเก่า หมดทั้งคนนี้เป็นสัวมเป็นถาน
 ด้วยกันทั้งนั้นแหละ มีหนังเท่านั้นมาลอกให้เราหลง หลงเขาหลงเราตลอดเวลา เมื่อเปิด
 หนังออกแล้วมันจะกระจายไปหมด เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงทรงมอบให้เพียง ตจ
 ปัญจกรรมฐาน คือกรรมฐานมีหนังเป็นที่ทำ แล้วก็หยุด พอเลิกหนังออกแล้วดูได้ยังงัย
 เปิดหนังออกแล้วดูได้เมื่อไร ทั้งคนทั้งสัตว์ทั้งผู้หญิงผู้ชายมันดูไม่ได้ นี้ละท่านจึงสอนไปถึง
 หนังให้พิจารณา

ท่านทั้งหลายอยากเห็นมรรคเห็นผล ให้ดูตามที่พระพุทธเจ้าสอน นี่เป็นธรรมของ
 จริงล้วนๆ ไม่มีเป็นของปลอมเลย แต่กิเลสมันชอบปลอม หาดกหาแต่งทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่
 มีอะไรเกินกิเลส ตกแต่งตลอดเวลา ตกแต่งอะไรก็ตกแต่งสัวมตกแต่งถาน ตกแต่งที่ไหน
 มันก็เป็นสัวมเป็นถาน ตกแต่งภายนอกให้สวยงาม ข้างในก็ตัวมูตรตัวคูตเต็มไปหมดใน
 สัวมในถานอันนั้น จะสวยงามที่ไหน นี้ดูแต่ข้างนอกก็เป็นผิวเผิน เช่นอย่างผิวหนัง ดูเข้าไป
 ข้างในก็มีแต่ของปฏิกูลโสโครกเต็มไปหมด ให้พิจารณาย้อนหน้าย้อนหลัง อันนี้ให้เป็น
 ตามจริต เวลาเราพิจารณาไปจิตมันสะดุดตรงไหน ปักแน่นที่ตรงไหน อยากจะพิจารณา

ซ้ำๆ ซากๆ ก็ให้ยึดเอาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา มันจะกระจายไปหมดทั่วสรรพางค์ร่างกายอันนี้

ใครพิจารณาภายใต้มากละเอียดลออเท่าไร ผู้นั้นยิ่งจะมีความสะดวกสบายใจ จิตใจจะถอนออกโดยลำดับลำดับ เฉพาะอย่างยิ่งโรคะตัมหาเป็นสำคัญมาก โลกนี้ติดกันมากติดโรคะตัมหา ไม่ว่าจะสัตว์ว่าบุคคลหญิงชายติดอันนี้ ก็เพราะอันนี้แหละมันหลอก ผิวหนังบางๆ นี่แหละ ท่านจึงสอนเพียงแค่นี้ ให้ขุดค้นเข้าไปดูหลักความจริงของมัน เมื่อเห็นตามหลักความจริงแล้วจะไปยึดไปถือไปรักไปชอบมันที่ไหน หนักก็สักแต่ว่าหนัก เรียกว่าหนักกำพรว์บางๆ แล้วเข้าไปนั้นเยี่ยมด้วยปุพฺพโพลิติน้ำเน่าน้ำหนอง เต็มไปทั้งเขาทั้งเรา ต้องชะต้องล้างซักฟอกตลอดเวลา มนุษย์นี้ตัวสกปรก ไปอยู่ที่ไหนต้องได้ชะได้ล้าง ทำความสะอาดเช็ดถูกันตลอดเวลา

แม้ที่สุดเครื่องนุ่งห่มก็เหมือนกัน ต้องซักต้องฟอกต้องชะต้องล้าง เพราะร่างกายเป็นของสกปรก ไม่ใช่เป็นของสะอาด จึงต้องชะต้องล้าง เอาอะไรมาเกี่ยวข้องก็ตามกับร่างกายนี้ จะเป็นของสกปรกไปตามกัน เข้าไปอยู่ในบ้านก็ต้องได้เช็ดได้ถู เป็นเสื้อเป็นหมอน ต้องได้เช็ดได้ถูได้ล้างได้ซักได้ฟอกตลอดเวลา เพราะร่างกายเป็นตัวสกปรก ให้เอาตัวนี้เป็นสำคัญ ขอให้พิจารณาอันนี้ให้มากนักปฏิบัติ ถ้าอยากให้อายุยืนยาวๆ พิจารณาร่างกายนี้สำคัญมากนะ เอาให้แหลกให้เหลว เอาให้ทันกาลทันสมัยให้รวดเร็ว

อสุภะอสุภังนี้เวลาพิจารณาที่แรกก็อึดอาดเนือยนาญ พอเห็นผลเข้าไปแล้วที่นี้ก็คล่องตัว พิจารณาอสุภะอสุภังนี้คล่องตัวไปหมด มองไปไหนมีแต่อสุภะอสุภังเต็มเนื้อเต็มตัวทั้งเขาทั้งเรา จะไปกำหนดยึดติดกันที่ไหน นี่ละพิจารณาอย่างนี้กรรมฐาน เราบวชมาเพื่อจะรื้อถอนตนให้พ้นจากทุกข์ ต้องเอาตัวที่เป็นเชื้อแห่งทุกข์ทั้งหลายนี้มาพิจารณาให้ดี ตัวนี้เป็นสาเหตุอันสำคัญมากคือร่างกาย พิจารณาให้หนักแน่นในร่างกายอันนี้ คลีคลายออกให้ดู ตั้งขึ้นแล้ว เราสมมุติว่าเอาไฟเผาก็ได้ หรือตายแล้วให้เน่าพองก็ได้ ตามแต่อุบายของผู้พิจารณาจะมีความแบายคายต่อการพิจารณาของตน อันนี้สอนไว้เพียงกลางๆ ให้แยกแยะออกไปพิจารณาเอง

อย่างไรก็ตามให้หนักในอันนี้ให้มากนักปฏิบัติ ถ้าอยากอยู่เย็นเป็นสุขไม่ถูกราคะตัมหากวนใจ ต้องพิจารณาอันนี้ให้มากที่สุด ยิ่งมากเท่าไรสิ่งหลอกทั้งหลายเหล่านั้นจะจางไปๆ แล้วสุดท้ายอสุภะอสุภังปิดกันไว้หมด มองดูรูปใดหญิงใดชายใดก็มีแต่อสุภะอสุภังขวางไว้หมดๆ ก็เห็นแต่อสุภะอสุภัง แล้วจะไปติดอะไร นี่ละการพิจารณาร่างกาย ขอให้ยึดอันนี้เป็นหลักนักปฏิบัติ ปล่อยนี้ไม่ได้ ต้องเอาอันนี้ให้เป็นหลักทีเดียว

ที่แรกทำจิตให้สงบก่อน ดังที่ว่านี้แหละ จะสงบด้วยธรรมบทใดก็ให้ทำ พอสงบลงไปแล้วจิตก็เริ่มอิมอารมณ์ ไม่อยากคิดอยากรู้อยากเห็น อยากสัมผัสสัมพันธ์กับสิ่งใด นี่คือความทวิโหของจิต อยากตลอดเวลา อยากคิดอยากปรุงอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองทุกอย่าง นี่คือความอยากออกมาจากจิต ที่นี้จิตเมื่อมีความสงบแล้วก็อิมอารมณ์เหล่านี้ พอจิตอิมอารมณ์เหล่านี้ให้พาทำงานทางปัญญา แยกแยะดูผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ ปอด พังผืด ไต ใส้ใหญ่ใส้เล็ก อาหารเก่าอาหารใหม่ ดูให้ตลอดทั่วถึง นี่เรียกว่าเรียนธรรมชาติภายในตัวเอง เรียนกรรมฐานดังที่อุปัชฌาย์ ท่านมอบให้พิจารณา

ใครพิจารณาอสุภะอสุภังร่างกายนี้มีความละเอียดลออเท่าไร ผู้นั้นเป็นผู้ที่จะหวังพ้นทุกข์ได้ ความหวังนี้จะใกล้เข้ามาๆ พิจารณาอันนี้แหละละเอียดเข้าไปแล้ว มันหากมีนี่เราพูดตั้งแต่ส่วนกลางๆ เอาไว้ พอเรื่องอสุภะอสุภังละเอียดลออเข้าไปแล้ว มันจะหมุนเข้าไปสู่ที่ใจของเรานั้นแหละ เพราะใจเป็นผู้หลง เมื่อใจพิจารณาอะไรรอบหมดแล้วๆ จะเอาอะไรมาหลง เอาอะไรมายึดสิ่งนี้ มันก็หมุนเข้าไปสู่ใจ ตัวอสุภะอสุภังนี้เลยกลายเป็นไปอยู่ที่ใจแห่งเดียวเลย ใจดวงนี้รู้ตัวเองแล้วก็ปล่อยสิ่งทั้งหลาย ใจดวงเดียวนี้หลงเท่านั้น ปรุงขึ้นว่านั่นสวยนี้งาม ใจเป็นผู้ปรุง พอมารู้ตัวใจซึ่งเป็นมหาโจรนี้แล้วปล่อยข้างนอกออกหมด นี่เป็นขั้นอันหนึ่งแล้ว

พอถึงขั้นนี้ปล่อยอสุภะอสุภัง สลัดออกได้เลยภายนอก เป็นอสุภะอสุภังภายในเข้ามา ปรุงอะไรขึ้นมามันก็เข้าหาใจๆ ใจเป็นอสุภะอสุภัง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่ที่นี้หมด มันก็ปล่อยอสุภะภายนอกเข้ามาเป็นอสุภะภายใน เป็นอสุภะภายใน นี่เป็นขั้นหนึ่งแล้วนะ ขั้นจะตัดสินราคะตัณหา พิจารณาเข้ามา พอถึงนี้แล้วก็ปล่อย แล้วฝึกซ้อมตัวเอง เพราะตามนิสัยของคนเราส่วนมากจะมี ทุกขา ปฏิปทา ทนธาภิญญา ปฏิบัติลำบากทั้งรู้ได้ซ้ำ เราต้องฝึกซ้อมเราตลอดเวลา เช่นในขั้นนี้มาถึงขั้นที่ปล่อยวางอสุภะอสุภัง ที่ได้ชำนาญชำนาญเต็มตัวจนอสุภะอสุภังไหลเข้ามาสู่หัวใจดวงนี้แล้ว ก็ปล่อยอสุภะภายนอก พิจารณาฝึกซ้อมหัวใจภายในที่มันเกิดดับๆ นี่จนละเอียดเข้าไปๆ จิตใจก็ว่างเปล่าไปเลยๆ นี่เรียกว่าฝึกซ้อมของจิตในขั้นราคะตัณหาขาดลงไปขั้นแรก คือขั้นนี้เอง

พออันนี้ขาดลงไป ส่วนที่เป็นสนิมหรือเป็นอะไรเป็นผิวเป็นผงมันติดอยู่นั้น มันยังไม่ออก ก็ค่อยขัดค่อยฝึกค่อยซ้อมให้ละเอียดลออเข้าไป จิตใจก็ละเอียดเข้าไปๆ เรื่อยเข้าไป จนกระทั่งถึงความพอทุกอย่างแล้วปล่อยหมดโดยสิ้นเชิง นี่สอนให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ละ วิธีการให้ถือรากฐานสำคัญในกรรมฐาน ๕ นี่เป็นของเล่นเมื่อไร พิจารณาใน

กรรมฐาน ๕ นี้จบแล้วปล่อยราคะตัณหาได้เลย เพราะราคะตัณหาที่หนักหน่วงมากนะ ไม่มีอะไรที่จะเหนี่ยวราคะตัณหาไปได้

โลกธาตุที่ออกฤทธิ์ออกเดชอยู่ทุกวันนี้ ทำสัตว์ให้ลุ่มให้จมมา แต่ไม่มีความเข็ด ความหลาบก็คือราคะตัณหาตัวเองจะเป็นตัวไหนไป พอรู้ตัวนี้แล้วมันเปิดโล่งออกไปหมดเลย มันจะไปติดอะไรเพียงเท่านั้น เรื่องที่มันวุ่นวุ่นวายหนักที่สุดหน่วงที่สุด ถ่วงจิตใจที่สุดคือเรื่องกามกิเลสนี้เอง พอตัวนี้ขาดสะบั้นไปจากใจแล้ว โลกนี้เหมือนว่าบ้านร้างนะ บ้านร้างแต่มีคนอยู่ ฟังซินะ บ้านนี้ร้างแต่ทำไมมีคนอยู่ แต่ก่อนมีบ้านมีคนด้วย คนนั้นคือคนอันธพาล อันธพาลคือตัวราคะตัณหาที่มันก่อกวนยุงเหยิงวุ่นวายตลอดเวลา พออันนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้วก็มีแต่ความดีความดี ธรรมเป็นธรรมอัตโนมัติแล้วที่นี้ พิจารณานี้เรียกว่ามีแต่คนดีอยู่ในบ้านในเรื่อง ไม่แสดงเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นทำให้บ้านไม่สงบ มีแต่คนมีศีลมีธรรม สวยงาม บ้านก็สงบ

อันนี้มีสติปัญญาประคองจิตใจแล้ว จิตใจก็ยิ่งสวยยิ่งงาม สว่างไสวขึ้นไปเรื่อยๆ นี่ละตัวนี้ขาดเท่านั้นเหมือนโลกธาตุนี้ขาดไปหมด เหมือนบ้านร้างว่างั้นเถอะ ที่นี้ก็มาเห็นได้ชัดว่า ราคะตัณหาตัวเดียวนี้เท่านั้นเป็นตัวที่ดึงดูดที่สุด หนักที่สุด ทุกข์ที่สุด คือตัวนี้ และสัตว์โลกชอบที่สุดก็คือตัวนี้ ตายไม่เข็ดหลาบ ทุกข์ไม่เข็ดหลาบ ก็คือตัวนี้เอง เวลาพิจารณาตัวนี้เรียบร้อยแล้ว ปล่อยไปหมดแล้ว ที่นี้จิตนี้เหมือนว่าปล่อยภูเขาทั้งลูกเลยละที่นี้ ออกจากหัวใจ เหลือตั้งแต่ใจที่เป็นนามธรรม เช่นเราฝึกซ้อมเรื่องอสุภะอสุภัง ที่มันไหลเข้าสู่จิตแล้วก็ละเอียดเข้าไปๆ ไม่หนักหน่วงเหมือนแต่ก่อน และค่อยเบาไปๆ ประหนึ่งว่าล้าล้าหมุนขึ้นไปเรื่อยๆ

ฝึกซ้อมเข้าไปเท่าไรยิ่งละเอียด ยิ่งหมุนละเอียด ยิ่งหมุนรวดเร็ว กำหนดอสุภะภายในใจปี๊บดับพร้อมๆ นี้อสุภะภายใน อสุภะภายนอกที่เราเอามาพิจารณาดังที่เบื้องต้นนั้นแหละเรื่อยมาจนกระทั่งถึงอสุภะขั้นนี้ มันไหลเข้าสู่ใจของเราแล้ว ใจของเราเป็นอสุภะเสร็จแล้วปล่อยอสุภะข้างนอกมาพิจารณาอสุภะภายในซึ่งเป็นส่วนละเอียด เป็นภาพของจิตขึ้นภายในใจ อันนี้ใจจะเบาหวิวๆ เบาเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นพระอนาคามีท่านจึงไม่กลับมาเกิดอีก เพราะไม่มีอะไรก่อกวนท่าน ตัวราคะตัณหาที่ออกสนามทีเดียว พระมหากษัตริย์ได้แก่ อวิชาปาจุยา สงขารา พระมหากษัตริย์อยู่ในพระราชวัง แต่พวกตำรวจ ทหารเสนาใหญ่ก็คือราคะตัณหาที่ออกแฟนฟ่าน ออกแนวรบทุกด้านทุกทาง ก็คือตัวนี้เอง พอราคะตัณหาขาดสะบั้นลงไปแล้วก็มีแต่อวิชาเท่านั้น เหมือนบ้านร้างที่นี้ จิตใจจะหมุนขึ้น

เรื่อย ๆ แน่แล้วที่นี้จะไม่กลับมาเกิดอีก เริ่มรู้แล้วนะ เริ่มรู้แล้ว หมุนเข้าไปเรื่อย จิตหมุนขึ้น ที่นี้ไม่มีหมุนลง

ราคะตัณหาที่เป็นตัวหมุนลงตั้งลงนี้ขาดไปแล้ว จิตกลับเป็นหมุนขึ้นนะ ละเอียดลเอียดไปโดยลำดับ เหมือนสำลีหมุนขึ้นข้างบนฟ้าว่างั้นเถอะ ปลิวขึ้นไปเรื่อย ๆ พิจารณาเข้าไปยิ่งละเอียด ๆ เข้าไป นี่ก็ไปถึงตัวกษัตริย์ละที่นี้ พอราคะตัณหาถึงชั้นละเอียด การเกิดการตายก็ไปถึง ๕ ชั้น ชั้นไหนบ้าง อวิหา อตปปา สุทสสา สุทสสี อกนิชฐา นี้เรียกว่า สุทธาวาส ๕ ชั้นหรือ ๕ ชั้น เป็นที่อยู่ของพระอนาคามี ตายแล้วไม่ต้องกลับมาเกิดอีก แต่ไปอยู่ในชั้น ๕ ชั้นนี้ตามภูมิธรรมของตนโดยลำดับ พอถึงอกนิชฐาแล้วหยั่งเข้าถึง อวิชชา ถึงตัวกษัตริย์ใหญ่

พิจารณาฝึกซ้อมเข้าไปโดยนามธรรมล้วน ๆ เข้าไปเลย เรื่องรูปธรรมหมดแล้ว ตั้งแต่อดสุภะขาดสะบั้นลงไปจากใจ เป็นอดสุภะภายในก็กลายเป็นนามธรรมไปแล้ว ที่นี้อันนี้ ละเอียดเข้าไปเป็นนามธรรมล้วน ๆ แล้วมันเกิดขึ้นจากที่ไหน ๆ ไส้ไปโล่มา ทบทวนไปมา มันก็วิ่งเข้าไปหาจิต ๆ หมุนเข้าหมุนออกอยู่ที่จิต จิตตามเข้าไป ๆ ด้วยอัตโนมัตตินะ ธรรมชั้นนี้เป็นธรรมชั้นสติปัญญาอัตโนมัตติ เราไม่ได้บอกว่าเป็นสติปัญญาอัตโนมัตติ ตั้งแต่ราคะตัณหาอดสุภะอดสุภะขาดจากใจไปแล้ว สติปัญญาเป็นสติปัญญาอัตโนมัตติละที่นี้ ฝึกซ้อมตัวเองคล่องเข้าไป ๆ จนกลายเป็นมหาสติมหาปัญญา มหาสติมหาปัญญานี้กำลังจ่อเข้าไป พระราชวัง คือ อวิชชาปจฺจยา กษัตริย์ใหญ่ มหาสติมหาปัญญาจ่อเข้าไป พิจารณาเข้าไป เต็มก็ไปโดนเอาตัวนั้นแหละ ขาดสะบั้นลงไปเลยที่นี้

มหาสติมหาปัญญาก็เป็นสติปัญญาอัตโนมัตติ ออกไปจากสติปัญญาอัตโนมัตติของชั้นอนาคามี ก้าวเข้าไปสู่มหาสติมหาปัญญา เข้าถึงอกนิชฐาแล้วจะก้าวเข้าสู่นิพพาน นิพพานก็มี อวิชชาปจฺจยา กิดขวางอยู่ข้างหน้า ฟาดอวิชชาขาดสะบั้นลงไปแล้ว ที่นี้จิตนี้ว่างไปหมดเลย ไม่มีอะไรในโลกนี้ เมื่ออวิชชาตัวกษัตริย์วัฏจักรขาดสะบั้นลงไปแล้ว นั่นละตัวภพตัวชาติ รังแห่งภพแห่งชาติที่แท้จริง ออกมาจากอวิชชา ขาดสะบั้นลงไปแล้วหมดโดยสิ้นเชิง นี้ท่านเรียกว่าบรรลุนิพพานรู้ไหม อรหัตธรรมละชั้นนี้แล้ว ชั้นนี้ก็โสดา สกิทา อนาคา ไปโดยลำดับ แล้วก็ถึงชั้นอรหันต์ อรหันต์ก็คือฆ่าอวิชชาขาดสะบั้นลงไปแล้ว นั่นเป็นอรหันต์ชั้นที่นี้

อรหันต์เกิดที่ไหน พิจารณาซิ ที่พูดนี้พูดเรื่องอะไร มันติดอะไรเวลานี้ จิตใจเรามันติดอะไร ก็ติดดั่งที่แสดงมาแล้ว แยกออก ๆ พิจารณาออก เบิกออก กว้างออก ๆ ก้าวเข้าไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงอวิชชา ฟาดกษัตริย์วัฏจักรนั้นขาดสะบั้นลงไปจากใจแล้วผางขึ้นมา

ทันที อันนี้ตามแต่จริตนิสัยนะ ตอนจิตที่จะผ่านพ้นจากวัฏจักรโดยสิ้นเชิงนี้ อาจมีนิสัยต่างกัน นิสัยบางอย่างก็ไปเรื่อย ๆ ขาดไปเลยก็มี นิสัยบางอย่างผาดโผนโจนทะยาน ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่มเลย เป็นต่างกันนะ แต่ก็เป็นเรื่องของกิเลสคืออวิชชาขาดสะบั้นลงไปจากใจนั่นเอง เหมือนกัน เป็นแต่เพียงว่ากิริยานี้ต่างกันตามจริตนิสัย อุปนิสัยของผู้บำเพ็ญไม่ใช่เหมือนกัน

จะเหมือนหรือไม่เหมือนก็ตาม พออวิชชาขาดลงไปก็รู้ด้วยกันนั่นแหละ ขาดสะบั้นลงไปแล้ว ทีนี้เป็นยังไงเรื่องความเกิดความตายที่เป็นมาจากไหนถึงไหนๆ มายุตติงที่จุดนี้ อวิชชาขาดแล้วจิตทีนี้เป็นยังไง ดับไหม สูญไหม ตั้งแต่เกิดเป็นเปรตเป็นผี เป็นสัตว์เป็นบุคคล จนกระทั่งลงนรกอเวจี จิตนี้ไม่เคยสูญ ทุกข์ยอมรับว่าทุกข์ จะทุกข์มากทุกข์น้อย ยอมรับว่าทุกข์ทั้งนั้น แต่ไม่ฉิบหายๆ เมื่อฟื้นตัวได้แล้วก็พลิกมาทางดีๆ เรื่อยๆ ผาดจนกระทั่งถึงนิพพานแล้วสูญไหม พออวิชชาขาดสะบั้นไปหมดแล้ว จิตดวงนี้เป็นจิตที่เลิศเลอ ท่านให้ชื่อสามอย่างสืออย่าง มหาวิมุตติ หรือว่านิพพาน หรือธรรมธาตุ เป็นไวพจน์ของกันและกัน พุดอะไรแล้วเหมือนกัน คือธรรมธาตุ ความหลุดพ้นอันเลิศเลออย่างเดียวกัน

นี่ละผลแห่งการปฏิบัติ ท่านทั้งหลายจะไปหาพรรคผลนิพพานที่ไหน หาตามแบบตามคัมภีร์นั้นเป็นแบบแปลนแผนผังชี้เข้ามาหาตัวของเรา ท่านสอนเข้ามาชี้เข้ามาดั่งเกสาโลมา นี่เป็นต้น สอนเข้ามาๆ ตรงนี้ เมื่อปฏิบัติรู้ตรงนี้เห็นตรงนี้แล้ว ปริยัติทั้งหลายจะวิ่งเข้ามาสู่ใจหมด ทีแรกวิ่งออกไปสู่ปริยัติ เอาปริยัติเข้ามาเป็นแบบแปลนแผนผังเข้ามาปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วความรู้ความเห็นเป็นสมบัติของเราขึ้นมาแล้วที่นี้ ส่วนเรียนเท่านั้นไม่เป็นสมบัติได้นะ เป็นเพียงความจำ ความจำนั้นมันลืมได้หลงได้ใช้ใหม่ ดีไม่ดีทะนงว่าตัวเรียนมากรู้มากเป็นนักปราชญ์ ทั้งๆ ที่ความโง่เต็มตัว

พอออกมาภาคปฏิบัติ ผลเกิดขึ้นมาจากการภาวนาของตนแล้ว นี่ละเป็นสมบัติของตน รู้มากรู้น้อยจะรู้ขึ้นมาที่ใจของเราๆ จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้นเป็นสมบัติของตนโดยสิ้นเชิง ไม่เป็นของใครแหละ นี่ละภาคปฏิบัติ ท่านจึงสอนว่าปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติได้แก่การศึกษาเล่าเรียนแบบแปลนแผนผังแล้วนำมาปฏิบัติ เหมือนเราได้แปลนมาแล้วมาปลูกบ้านสร้างเรือน ถ้ามีแต่แปลนเฉยๆ เต็มห้องเต็มทับ ก็มีแต่แปลนไม่ใช่บ้านใช้เรือนจึงต้องนำแปลนออกมาปลูกบ้านสร้างเรือน จะเอาขนาดไหน กว้างแคบยาวขนาดไหน ดูตามแปลนนั่น ปฏิบัติตามแปลนนั่น สำเร็จผลขึ้นมาๆ เป็นลำดับ ตั้งแต่วางรากวางฐานโดยลำดับ ก็เรียกว่าเป็นปฏิเวธ เจ้าของรู้อเอง

เวลานี้กำลังขุดรากขุดฐานหรือเทคานอะไรก็แล้วแต่ นี่เป็นปฏิเวธ คือรู้มาเป็นลำดับ จนกระทั่งบ้านนี้สมบูรณ์เต็มที่แล้ว ปฏิเวธคือรู้แจ้งแทงทะลุเต็มเหนี่ยว นี่ถึงพระนิพพานแล้ว นี่ละปฏิบัติ ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ ธรรมทั้งสามประเภทนี้เป็นธรรมแห่งเดียวกัน เป็นศาสนาโดยสมบูรณ์ ถ้ามีแต่การศึกษาเล่าเรียนเฉยๆ ศาสนาไม่ได้สมบูรณ์ ขาดบาทขาดตาเต็ง เรียนเฉยๆ จำได้เฉยๆ กิเลสไม่ได้ถลอกปอกเปิกมันวิเศษวิโสอะไร ถ้าเรียนแล้วต้องนำมาปฏิบัติ นำมาปฏิบัติแล้วผลจากการปฏิบัติก็ปรากฏขึ้นมา เหมือนเขาปลูกบ้านสร้างเรือน ได้แปลนแล้วก็เอามาปลูกบ้านสร้างเรือนตามแปลน สำเร็จเป็นบ้านเป็นเรือนขึ้นมาโดยสมบูรณ์เต็มที่แล้ว นั่นเป็นปฏิเวธโดยสมบูรณ์

ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ ศึกษาเล่าเรียนมาแล้วให้มาปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วผลจะปรากฏขึ้นจนกระทั่งถึงความสิ้นสุดวิมุตติพระนิพพาน นี่เรียกว่าปฏิเวธธรรมโดยสมบูรณ์ ศาสนาสมบูรณ์ในธรรมทั้งสามประเภทนี้กลมกลืนกัน เฉพาะอย่างยิ่งปรีชาปฏิบัติกับปฏิบัติต้องเกี่ยวเนื่องกันตลอดเวลา ปฏิเวธจะแสดงผลขึ้นมาโดยลำดับลำดับ นี่ละธรรม ธรรมเป็นอย่างไร ให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ การปฏิบัติธรรมไม่ใช่ปฏิบัติแบบงูๆ ปลาๆ เหมือนพระพุทธรูปเจ้าหลอกๆ ลวงๆ โลกทั้งหลาย เป็นจอมปลอมไปเสียอย่างนั้น ไม่ใช่ นะ องค์ ศาสดาแท้ๆ อยู่อย่างนั้นตลอดเวลา แต่พวกเราที่มาปฏิบัตินี้มันงมงายต่างหาก แล้วจิตๆ จางๆ ลูบๆ คลำๆ ศาสนา แต่เรื่องกิเลสแล้วเอาจริงเอาจัง คอขาดขาดไปด้วย ไม่รู้จักเข็ดหลาบอ้อมพ้อ คือพวกคนโง่ ด้วยอำนาจการหลงตามกิเลสนั้นแหละ ให้พิจารณา นี่การปฏิบัติธรรม

ท่านทั้งหลายที่มาบวชมาปฏิบัติ เานี้ให้ตึนะ อย่าเห็นสิ่งใดมีความเลิศเลอยิ่งกว่าธรรมที่สอนไว้ เพศของเราคืออะไร ก็คือเพศนักบวช นักบวชเป็นนักปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่ออะไร เพื่อมรรคผลนิพพาน อันนี้เป็นสมบัติอันล้ำค่าไม่มีอะไรที่จะเสมอเหมือน ให้สนใจกับความพากความเพียรของตน อะไรก็ตามในโลกอันนี้มีเคลื่อนไปหมด ก็มีตั้งแต่ดินแต่น้ำแต่ลมแต่ไฟเต็มบ้านเต็มเมืองอยู่เป็นด้านวัตถุ มีอย่างนั้นแหละ เคลื่อนอยู่ในโลกอันนี้ ใครเอามันไปได้วะ ตายแล้วเงินมีเป็นล้านๆ กองเท่าภูเขา ก็กองเท่าภูเขา เจ้าของอย่างหนึ่งเขาก็ใส่โลง แล้วก็อยู่ในโลง เอาไปเผาก็เป็นเถ้าเป็นถ่านไปเสีย มันวิเศษวิโสอะไรกับเงินล้านนั้น ขาดสะบั้นมาแล้วตั้งแต่ลมหายใจขาด แต่เรื่องอรรถเรื่องธรรมภายในจิตใจไม่มีขาดเลย มีมากมีน้อยรู้โดยลำดับลำดับ จนกระทั่งปฏิบัติได้รู้ประจักษ์ภายในหัวใจนี้แล้ว หายสงสัย

อะไรจะมีไม่มีก็ตามนักปฏิบัติ อย่าไปสนใจกับสิ่งภายนอก ความดีความดีกับ ลากกับยศกับสรรเสริญเยินยอ มันเรื่องบ้าทั้งนั้นละพระ พระบำไม่ใช่พระดี พระพุทธเจ้า สอนให้ปล่อยให้วางทั้งหมด นี่เป็นธรรม ท่านสอนให้ปล่อยให้วาง ลากยศสรรเสริญเยินยอ ทั้งหมด ไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง มุ่งแต่อรอดแต่ธรรม สติธรรม ปัญญาธรรม วิริยธรรม ให้ ประกอบความเพียร สังวรธรรม นี่เป็นสมบัติของพระโดยแท้ๆ นั้นไม่ใช่สมบัติของพระ อย่าไปยุ่งไปเหยิงให้วุ่นวายนะ

เรื่องตื่นยศตื่นลาภนี้มันเป็นแล้วนะ ดูเอาใครก็ดี รู้กันทุกคนๆ มันทำโลกให้สงบ ใหม่ ความตื่นยศตื่นลาภ ติดดินปืนป้ายอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งศาสนาของเรากลายเป็น ความเดือดร้อนไปตามๆ กัน นี่ละถ้ากิเลสเข้าไปแฝงแล้ว กิเลสตัวนี้มันเป็นกิเลสกาฝาก มหาภัย คำว่ากาฝากท่านทั้งหลายรู้ไหม มีไม้ชนิดหนึ่งที่มันเกิดไปติดอยู่กับกิ่งก้านของ ต้นไม้ต่างๆ เช่น ต้นมะม่วง เป็นต้น หรือต้นขนุน เป็นต้น ถ้าลงมีกาฝากไปเกาะแล้ว มัน แผลูกแผลหลานออกไปแล้วนะที่นี้ แล้วต้นไม้ต้นนั้นจะเหี่ยวจะยุบจะยอบ ถ้ามันเกิดขึ้น มากๆ ตายเลย อันนี้กาฝากมหาภัยที่ทำลายศาสนาอยู่จากเพศของพระนี่มีอย่างนี้แหละ พระเราเป็นพระกาฝาก เป็นมหาภัยต่อตัวเองและส่วนรวม ตลอดถึงศาสนาทั่วๆ ไป ไม่มี คุณมีค่าอะไรเลย เป็นกาฝากมหาภัย คือความทะเยอทะยาน ความดีความดีตามลาภ ตามยศ ความสรรเสริญเยินยอ เหล่านี้เป็นกาฝากทั้งนั้น เป็นภัยต่อตัวเองและเป็นภัยต่อ ส่วนรวมด้วย ทำให้เดือดร้อนวุ่นวายไปหมด

นี่ละถ้ากาฝากอันนี้เข้าตรงไหนแล้ว เอาเหล็กไปเลยๆ ให้พากันกำจัดกาฝาก เหล่านี้ออก อย่าไปสนใจ การอยู่การกินของพระปฏิบัติไม่มีอะไรสำคัญ พออยู่พอกินพอ เป็นพอไป วันหนึ่งบิณฑบาตได้มาจากชาวบ้าน ได้ขึ้นหนึ่งสองชั้นเท่านั้นพอ เรื่องธรรมไม่ มีความจิตจางในใจ หมายถึงมันปั่นมือตลอดเวลา อยู่ที่ไหนอยู่ได้นอนได้นั่งได้ ฉันได้ ทั้งนั้นแหละ อยู่ที่ไหนสบายหมดสำหรับผู้มุ่งอรอดมุ่งธรรม ไม่มีอะไรหุหุหุๆ ยิ่งกว่าธรรมที่เลิศ เลอภายในใจ ให้มุ่งต่อนี้ อันนี้เป็นความหุหุหุ เป็นความที่เลิศเลอสุดยอดที่เรามุ่งอยู่เวลานี้ สิ่งเหล่านั้นเป็นที่อาศัยของร่างกายเท่านั้นแหละ

ร่างกายของเราที่อยู่กับสถานที่อยู่ มันจะสูงจะต่ำจะระดับประตาดกแต่งขนาดไหน ก็ คือดินน้ำลมไฟเหมือนกับร่างกายของเราที่ พอชุกหัวนอนได้ก็ชุกหัวนอนไปอย่างนั้นแหละ แต่สำคัญขอให้มุ่งต่อจิตใจในธรรมทั้งหลายนี้เป็นที่พอใจ ตายแล้วนี่ละธรรมสมบัติเข้าสู่ใจ หมดนะ วัตถุสมบัติตายแล้วทั้งด้วยกันทั้งนั้นไม่มีใครเอาไปได้ จะมีสักเท่าไรๆ ตายแล้ว

อย่างมากเขาก็จับใส่โลงแล้วเอาไปเผาไฟ ไปส่งกันแค่ป่าช้าหรือแค่เมรุเท่านั้นแล้วก็กลับไปด้วยความหมตหวัง ๆ สมบัติเงินทองข้าวของมีความหมายอะไร

แต่ธรรมสมบัติที่เราได้สร้างคุณงามความดี จากการให้ทาน รักษาศีล การบำเพ็ญภาวนานี้ติดกับหัวใจของเรา ไม่มีขาดเลยอันนี้ ไปไหนก็ไป เขาจะใส่โลงไม้ใส่โลงก็ตาม ตายแล้วโยนลงน้ำลงเหวก็ตาม ใจของเรานี้ไม่ใช่โลงไม้ไม่ใช่ผี ไม่ใช่ซากกระดูกอันนั้น ใจเป็นใจ ธรรมเป็นธรรมอยู่นี้ประดับประดาตัวเอง ไม่สนใจกับสิ่งเหล่านั้น ตายแล้วตัดทิ้งเลย ควรไปสวรรค์ชั้นใดไป หรือพรหมโลก นิพพาน ไปเลยด้วยอำนาจแห่งธรรมนี้ เรียกว่าธรรมสมบัติ

ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณา พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์เอก เราจะไปหาพระพุทธเจ้าองค์ไหนอีก มาแข่งพระศาสดาของเราไม่มีในโลกนี้ ที่ตรัสไว้ชอบแล้วที่สุดแล้วเวลานี้ ศาสดาองค์เอกที่บริสุทธิ์ที่สุดส่วนแล้วคือพระพุทธเจ้า สอนจนกระทั่งเป็นสาวกขึ้นมา เป็นอรหันตอรหันต์พิเศษด้วยกันทั้งนั้น ๆ แล้วมาสอนพวกเราให้เป็นคนดีคนดี จนถึงขั้นพิเศษด้วยกัน อย่าปล่อยอย่าวางคำสอนพระพุทธเจ้านะ นอกนั้นมีแต่สิ่งทั้งหลายลวงลุ่มตุ่มตุนั้น ขอให้พากันพิจารณาให้ดี

วันนี้เป็นโอกาสอันดีอันหนึ่ง ที่ปีหนึ่งจะได้มาเทศน์ให้ท่านทั้งหลายฟัง เทศน์เฉพาะนักปฏิบัตินี้ อย่าปล่อยอย่าวาง อย่าจิตอย่าจางในข้อวัตรปฏิบัติ จะเป็นส่วนรวมก็ตาม ส่วนรวมคืออะไร กิจการงานใดๆ ที่จะมาทำเป็นความพร้อมเพรียงสามัคคีกัน ให้ถือเป็นกิจจำเป็นด้วยกันทุกองค์ๆ เท้าตัวๆ งานถ้าบกพร่องก็บกพร่องเรา ถ้าสมบูรณ์ก็สมบูรณ์ในตัวของเรา งานพร้อมเพรียงสามัคคีเป็นกลุ่มเป็นก้อน ก็สวยงามตา ถ้าต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างอยู่ ไม่สม่ำเสมอ มีแตกมีแยก อย่างนี้แล้วเรียกว่าแตกแยกสามัคคี ตัวเองก็ไม่เกิดผลเกิดประโยชน์ ไม่สวยงาม แล้วความพร้อมเพรียงสามัคคีแตกกระจายกระจายใช้ไม่ได้นะ ขอให้มีความพร้อมเพรียงสามัคคี ข้อวัตรปฏิบัติทำเพื่อเรา จะเป็นสามัคคีที่ดี เป็นความทำโดยเฉพาะตัวเองก็ดี ทำเพื่อเราๆ ทั้งนั้นแหละ ไม่ใช่เพื่อใคร ให้พากันมีความเคารพ

อยู่ด้วยกันให้เป็นเหมือนกับอวัยวะเดียวกัน อย่ามีขัดมีแย้งเรื่องนั้นเรื่องนี้ ให้เอาธรรมมาวางไว้เสมอ เรื่องทิฐิมานะเรื่องกิเลสกาฝากมหากภัยนี้มันจะคอยแทรกๆ แล้วขัดข้อง บางทีทะเลาะเบาะแว้งกันก็มี เพราะกาฝากเข้าแทรกหัวใจที่ไม่มีธรรม ใจก็เลยเป็นใจกาฝากไปเสีย เตือดร้อนวุ่นวาย อย่าให้มีในวงปฏิบัติเรา พระพุทธเจ้าสอนไว้เพื่อความกลมกลืนสามัคคี ทิฐิมานะอย่าให้มีในวงปฏิบัติเรา ออกมาจากสถานที่ใด ในครั้งพุทธกาล

มหากษัตริย์ที่ออกมาบวชน้อยเมื่อไร องค์ใดที่เสด็จออกมาบวชนี้เข้าป่า ตั้งพระพุทธเจ้า ท่านสอนเอาไว้ว่า ผู้บวชใหม่ รุกขมูลเสนาสน์ นิสฺสหาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชิวฺ อุตฺสสาโท กรณฺเฑโธ บรรพชาอุปสมบทแล้วให้ท่านทั้งหลายไปอยู่ตามรุกขมูลร่มไม้ ฟังซิ ในป่าในเขา ตามถ้ำเงื่อมผา ป่าช้าป่ารกชัฏ ที่แจ่งลอมฟาง อันเป็นที่สะดวกแก่การบำเพ็ญสมณธรรม ไม่มีสิ่งใดมารบกวน และให้ทำความอุตสาหะพยายาม อยู่และบำเพ็ญในสถานที่เช่นนั้นตลอดชีวิตเถิด นี่พระสงฆ์ทุกองค์ได้รับโอวาทข้อนี้มาด้วยกัน ไม่เว้นแม้แต่องค์เดียว

นี่ละที่สอน ท่านส่งเสริมมากทีเดียว การอยู่ในป่าในเขาเพื่อบำเพ็ญสมณธรรม กำจัดสิ่งชั่วช้าลามกสกปรกโสมนมอยู่ภายในใจนี้ออกไปจากจิตใจ ใจสว่างจ้าขึ้นมา ไม่มีอะไรสะอาดยิ่งกว่าใจที่หลุดพ้นแล้ว สิ่งใดที่สะอาดสะอาดอันก็เป็นเรื่องของกิเลสมันแข่งธรรมต่างหาก อันนั้นก็ดี อันนี้ก็ดี ตบแต่งให้สวยงาม ตบแต่งดีขนาดไหนยังขัดแย้งอยู่เสมอ ขัดดูว่าสวยงามเท่าไร ถ้าเป็นสายตาของธรรม ในสายตาของธรรมแล้ว กิเลสมันบอกว่าสวยงามสุดยอด สะอาดสุดยอด แต่สายตาของธรรมแล้ว สกปรกสุดยอด เห็นไหมมันต่างกันขนาดไหน ธรรมจึงได้มาตำหนิเรื่องของกิเลส ที่คำว่าสวยงามที่สุด สะอาดที่สุด สุดยอดๆ กลายเป็นว่าสกปรกสุดยอดไป เป็นยังไง

เพราะเหตุนี้เอง การอยู่ที่ไหนอยู่เถอะพระเรา ออกมาจากที่ไหนๆ ธรรมเลิศกว่าทั้งนั้น เลิศเลิศที่สุดเลย เหล่านี้พอปลงสังขารลงอยู่ได้ กินไป นอนไป วันหนึ่งๆ พอ ขอให้ ความพากเพียรทั้งหลาย มีความเกี่ยวเนื่องกับสติปัญญาของตนตลอดเวลา นี่ถูกต้อง แล้วสมบัติทั้งหลายที่พูดเบื้องต้นว่า ศีลสมบัติ สมาธิสมบัติ ปัญญาสมบัติ วิมุตติสมบัติ จะเป็นสมบัติของเราแต่ผู้เดียว ที่มีความเพียรอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ตามพระพุทธเจ้าที่สอนไว้

ให้พากันจำให้ดีเรื่องการปฏิบัติ ศาสนาเจริญรุ่งเรือง เจริญรุ่งเรืองอันดับหนึ่งก็คือกับพระ พระเราเป็นพระเช่นไร เราเป็นพระปฏิบัติหรือพระหลอกลวงโลก เราต้องดูเราหลอกลวงเราแล้วก็หลอกลวงโลกได้ ถ้าเราจริงในเราแล้วจริงกับโลกได้ เหมือนพระพุทธเจ้าเป็นของจริง ศาสดาองค์เอกจริงสอนโลกให้จริงมาตลอด ได้หลุดพ้นจากทุกข์ เพราะอำนาจคำสอนพระพุทธเจ้านี้มีมากมายกายกองขนาดไหน ส่วนกิเลสตัวไหนที่มาสอนโลกให้หลุดพ้นจากทุกข์ มีแต่หลอกไปเรื่อย ไปที่ไหนแเง่ใดมุมใด มีแต่หลอก กิเลสคือธรรมชาติที่หลอก ความจริงไม่มี ไปที่ไหนหลอกลวงไปเรื่อยๆ ที่เดียว ส่วนธรรมนั้นจริงตลอดไปๆ ไม่มีคำว่าหลอกลวง ให้ยึดอันนี้ให้ดี

ให้เป็นคนจริงจัง มีความขยันหมั่นเพียร อย่าเหลวไหลๆ ตามจริตนิสัยของเราที่เคยเป็นฆราวาส เป็นมานานเท่าไร มันฝังนิสัยขนาดไหน เวลาบวชแล้วมันจะขัดจะข้องนะ ให้พากันดูตัวเอง นิสัยของเรา เราเคยเป็นฆราวาส เคยทำหน้าที่การทำงานอะไรๆ มา มันจะชินต่อหน้าที่การทำงานอันนั้นๆ ที่นี้งานของศาสนาเป็นยังไง ไม่เคยเข้ามาเกี่ยวข้อง เวลาที่เกี่ยวข้องแล้วงานของศาสนานี้เหมือนนักโทษในเรือนจำนะ เหมือนคนติดคุกติดตะราง เพราะเหตุไร เพราะงานของศาสนานี้เป็นงานที่ละเอียดมาก ต้องใช้ความอดความทน สติปัญญาเหนียวแน่นทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีอะไรรอบคอบยิ่งกว่างานพุทธศาสนา

เพราะฉะนั้นผู้มาบวชในพุทธศาสนา ถ้าหากว่าปฏิบัติตามศาสนธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนจริงๆ ไม่มีใครสวยงามยิ่งกว่าพระผู้มุ่งออกมาบวชแล้ว เสียสละทุกสิ่งทุกอย่างแล้วสวยงามที่สุด กิริยามารยาทจะคล่องแคล่วๆ ด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยเหตุด้วยผลไม่ผิดพลาด นี่สวยงามไปอย่างนี้นะ แล้วการบำเพ็ญตนจิตใจสว่างจ้าขึ้นมาๆ นี่ไม่มีใครสวยงามยิ่งกว่าพระละ เราทำตัวของเราให้สวยงาม ให้ชุ่มเย็นภายในใจ เดินไปที่ไหนก้าวไปที่ใด ความสวยงามความชุ่มเย็นนี้ไปกับเรา โลกสัมผัสสัมผัสเรา โลกจะไม่มีความสะดวกเย็นได้ยังไง ต้องสงบร่มเย็น ถ้าเราเป็นฟืนเป็นไฟ เป็นพระที่หลอกลวงต้มตุ๋นชาวบ้านเก่งๆ ไปที่ไหนเหมือนเปรตเหมือนผีอย่างนี้ใครจะมากอบมาไหว้ลวงคอ ให้พิจารณาอย่างนี้นะ

พระเป็นผู้เสียสละทุกอย่าง ดังที่พูดแล้วตีกีนี้ มหากษัตริย์ออกมาบวช แล้วเข้าไปป่าในเขา ไม่เคยสนใจในพระราชวังเลย ไม่มี สกฺลเศรษฐีฎุมพิกั เหมือนกัน ออกมาบวชแล้วไม่สนใจกับสกุลของตนเลย หาบิณฑบาตกับชาวบ้านเขามาได้เท่าไร อยู่ไปกินไปเพียงเท่านั้นแหละ เห็นไหมพระพุทธเจ้าเสด็จออกมาทรงผนวช ก็เหมือนเทวดาตกจากสวรรค์ลงนรกนั่นเอง อยู่ในหอบปราสาทราชมณเฑียร เวลาบวชไปอยู่ในป่า ไปบิณฑบาตขอทานจากเขา เขาให้ทานตามจริตนิสัย พระองค์จะมาเสวยจนจะเสวยไม่ได้ เราเห็นไหม พระองค์พัดกับกิเลสตัวทิฐิมานะของกษัตริย์ ชัดตียมานะนี้ออกๆ เลย เสวยสบาย กินสบายๆ นอนสบาย บำเพ็ญเต็มเม็ดเต็มหน่วย จนได้เป็นพระพุทธเจ้าของเราขึ้นมา

อันนี้การมาบวชนี้ก็เหมือนกัน ต้องมาฝึกนิสัยใหม่ เพราะเรื่องการบวชของเรานี้เป็นตามหลักธรรมแล้วละเอียดลออมากนะ ต้องใช้ความอดทน พินิจพิจารณาทุกอย่าง เพศของพระเป็นเพศที่พินิจพิจารณา เป็นเพศที่สำรวมระวัง เป็นเพศที่มีสติมีปัญญา ละเอียดลออ มีเหตุมีผลทุกอย่าง ไม่ใช่พล่ามพล่ามๆ แบบเอาผ้าเหลืองมาคลุมหัวแล้วก็ว่าตนเป็นพระ โอ้อ่าฟูฟ่า นั่นมันพระผีบ้า พระกาฝากอย่างนั้น อย่าให้มาติดศาสนามันจะ

เลอะเทอะไปหมด เราต้องเป็นพระจริงพระจัง ตามเสด็จพระพุทธเจ้าด้วยสวากขาตธรรม
อย่าให้ผิดให้พลาดไป เราจะมีความสุขความเจริญ มรรคผลนิพพานจะเป็นของท่าน
ทั้งหลายเอง

พระพุทธเจ้าไม่มาแบ่งสันปันส่วนอะไรจากเรานะ ทรงสอนไว้ด้วยพระเมตตา
นั่นเอง ให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ มรรคผลนิพพานทำหายตลอดเวลา เรียกว่า อกาลิโกๆ
เหมือนกันกับกิเลส กิเลสก็เป็นอกาลิโก มีตลอดเวลา ทำให้เกิดกิเลสเกิดได้วันยังค่ำคืนยัง
รุ่ง พาให้รับความทุกข์ความลำบาก จมอยู่ในวัฏวนนี้ก็กัปก็กัลป์ ไม่นับกิเลส ธรรมก็
เหมือนกัน เอ้า ฟาดมันลงไป กิเลสตัวมันเก่งๆ พาสัตว์โลกให้จมไม่มีวันฟื้นนี้ เอาธรรม
ลากขึ้นมาๆ เอาจนกระทั่งหลุดพ้นไปได้ นี่ธรรมเป็นธรรมชาติหลุดลากขึ้นมา เราให้ปฏิบัติ
อย่างนี้นะ ให้พากันตั้งอกตั้งใจ

อย่าเห็นงานอื่นงานใดเป็นของสำคัญนะ ผมแม้จะมีหน้าที่การงานเกี่ยวกับ
ประชาชนญาติโยม จนกระทั่งถึงช่วยโลกสงสาร นี่ผมก็ไม่มารบกวนพระอะไร ถ้าไม่จำเป็น
จริงๆ ไม่มาทวน เพราะถือเรื่องอรรถเรื่องธรรม การบำเพ็ญธรรมนี้เป็นของสำคัญมากใน
หัวใจของเราไม่เคยจิตจาง ด้วยเหตุนี้เองพระในวัดนี้จึงให้อยู่สบายๆ ให้บำเพ็ญสมณธรรม
ตามความสะดวกสบายตามจริตนิสัยของตน ให้นักแน่นเสมอการประกอบความ
พากเพียร อย่าเห็นภายนอกเป็นสิ่งที่ดีที่ยิ่งกว่าธรรม จมนะ ธรรมนี้เลิศเลอมาแต่กาล
ไหนๆ สิ่งที่หลอกลวงก็คือกิเลส มันต่ำช้าเลวทรามมาแต่กาลไหนๆ มันมาหลอกเรา ยัง
หลงตามมันอยู่หรือ เราเป็นผู้ปฏิบัติเพื่ออรรถเพื่อธรรมความสูงส่งแท้ๆ นี่นะ เอาให้ดีทุก
คน ปฏิบัติให้ดีเอาให้จริงให้จัง ให้ได้ทรงมรรคผลนิพพาน มรรคผลนิพพานอยู่กับเราทุก
ท่าน ตามศาสนธรรมนี้แหละ ไม่นอกเหนือไปไหน

ธรรมก็ดี วินัยก็ดี นั้นฟังของท่านพูด ท่านสอนพระอานนท์ ที่แรกพระอานนท์ไปทูล
อาราธนาท่าน ขอให้ท่านทรงพระชนม์อยู่เป็นเวลายืดยาวนาน ไม่อยากให้ปรินิพพานง่าย
ภาษาของเราก็เรียกว่า พระองค์ทรงดูพระอานนท์ว่าจั้นเถอะ อานนท์มาหวังอะไรกับเราอีก
นั่นฟังซิ ก็ทุกสิ่งทุกอย่างเราสอนไว้หมดแล้วไม่มีอะไรเหลือแล้ว เหลือแต่ร่างกระดูกของ
เรานี้เท่านั้น รอวันเวลาที่จะสิ้นลมหายใจตายไปเสียเท่านั้นเอง จะมาหวังอะไรกับเราอีก
ธรรมทั้งหลายเราสอนไว้ไม่มีลึกลับ เปิดเผยตลอดเวลาจนกระทั่งบัดนี้แล้ว เธอยังจะมา
หวังอะไรกับเราอีก เมื่อขุเข็ญเต็มที่แล้วก็ปลอบพระอานนท์ อานนท์ ถ้าผู้ปฏิบัติธรรม
สมควรแก่ธรรมมีอยู่นี้ โลกไม่สูญเสียจากพระอรหันต์นะอานนท์ ฟังซินะ ขอให้ปฏิบัติตาม
แนวทางของเราเถาคัดที่สอนนี้เถิด พระอรหันต์ไม่สูญเสียจากโลกนะอานนท์ นี่ข้อหนึ่ง อีกข้อ

หนึ่ง พระธรรมหนึ่ง พระวินัยหนึ่ง นี้จะเป็นศาสนาของเธอทั้งหลาย แทนเราตถาคตเมื่อเราตายไปแล้ว นี่เราเป็นผู้มีธรรมมีวินัย ก็เท่ากับมีศาสนาประจำหัวใจของเรา ถ้าไม่มีธรรมมีวินัยก็ไม่มีศาสนา

ให้พากันจำเอานะ ธรรมวินัยที่เราประดับประดา รักษาด้วยดีอยู่นั้นแลคือศาสนาประจำตัวของเรา ไปที่ไหนสง่างามหมด ถ้าปราศจากธรรมวินัยนี้แล้ว ศีลขาด ศีลทะลุอย่างนี้ใช้ไม่ได้แล้วนะ ไม่มีศาสนาแล้ว ธรรมก็ไม่สนใจ วินัยไม่สนใจ มีแต่หัวโล้นๆ ผ่าเหลืองๆ หลอกชาวบ้านเขากินเฉยๆ ไม่เกิดประโยชน์ ลูกศิษย์ตถาคตไม่ใช่เป็นคนหลอกชาวบ้านนะ เป็นคนเอาจริงเอาจังทุกอย่างๆ ตามที่ท่านสอนไว้ ธรรมและวินัยนั้นแลจะเป็นศาสนาของเธอทั้งหลาย ท่านเทิดทูนธรรมและวินัยตลอดในหัวใจของท่าน ท่านจึงมีธรรมมีวินัย ขอให้ทุกๆ ท่านมีธรรม มีวินัย คือองค์ศาสนาประจำตน ไปที่ไหนจะสง่างามหาที่ตำหนิตนเองไม่ได้ เช่นความซื่อเกียจ นี่ก็เป็นเรื่องกิเลส ไม่ใช่ศาสนา นะ อย่าพากันซื่อเกียจมากนักนะ เข้าใจหรือ ความท้อแท้อ่อนแอ ความเหลวไหล ไม่ใช่ศาสนา คือไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย เป็นความอ่อนแอท้อแท้ เป็นเรื่องของกิเลส จะจับคอเราฟัดลงหมอนหมอนแตกเสื่อขาดไปแล้วนะ จำให้ดี

วันนี้ได้มีโอกาสบ้างพอสมควร จึงได้เตือนให้ท่านทั้งหลายได้ทราบทั่วถึงกัน เพราะนานๆ จะได้เทศนาว่าการสักหนหนึ่งๆ พระพุทธองค์ๆ ให้ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติความ پاکเพียรให้ดี สติเป็นสำคัญมาก สติเป็นพื้นฐาน ความเพียรทุกประโยคอยู่กับสติ เป็นผู้ควบคุมทั้งนั้น

วันนี้เทศนาว่าการ ก็เห็นจะพอสมควรกับธาตุกับขันธ์เวล่ำเวลา ส่วนมากก็ธาตุขันธ์นั้นแหละ ขอให้พากันตั้งอกตั้งใจ เข้าพรรษาก็คือถือเขตวัดนะ เขตนอกนั้นแหละ เขตที่ก่อกำแพงใหม่นั้น เรียกว่า เขตวัด นั่นถือเป็นเขตวัด ส่วนกำแพงในนี้เป็นเขตวัดเดิม แต่วัดจริงๆ ก็อยู่ข้างนอก แต่เรื่องธุดงค์วัตรที่เราได้พากันปฏิบัติมาแล้ว ก็ถือเขตวัดในนี้เป็นเขตวัดอันหนึ่งในธุดงค์ข้อนี้ พอพ้นจากเขตกำแพงในนี้เข้ามาแล้ว ถ้ารับบิณฑบาตอยู่ เรียกว่า ขาดธุดงค์ข้อนี้ ถ้านอกกำแพงไม่ขาด กำหนดเอากำแพงนี้ในธุดงค์วัตรของเรา ให้พากันจำเอาไว้อย่างนี้ แล้วตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

เวลานี้เป็นเวลาว่างที่สุด ไม่มีใครรบกวน พระกรรมฐานเรายังอยู่สะดวกสบายหน้าทีการงานอะไรไม่มี ประชาชนเขาเล็งดูหมด ไม่ว่าการอยู่การกิน เห็นไหม วัดป่าบ้านตาดนี้ กองพะเนินเทินทึกเท่าภูเขาตั้งแต่ละวันๆ กินให้ตายก็ตายได้นะพระ ถ้าไม่รู้จักประมาณตายได้ทั้งนั้น อย่าว่าแต่อดตาย กินอ้อมมันก็ตาย เดียวนี้เหลือเฟือ สบง จีวร

เครื่องใช้ไม้สอยเต็มไปหมด มีแต่ประชาชนเขาส่งเสริม เห็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เขามีความเลื่อมใสศรัทธา อยากได้บุญได้กุศลด้วย อย่าให้เขาเสียใจ ให้ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติ อาศัยไปวันหนึ่งๆ เท่านั้น

ที่ว่าธุดงค์วัตรไม่รับอาหารที่ตามมา ก็คือประสงค์ให้พระมีธุดงค์วัตร กำจัดความโลภโลเลของตน มีมากก็เอาแต่น้อย เอาแต่น้อยๆ จึงตัดเข้ามาในธุดงค์วัตรอันนี้ ให้จำเอาไว้อย่างนี้ ให้พากันประพฤติปฏิบัติ รักษาธุดงค์ให้ดี ให้มีความแน่นหนามั่นคง

ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ขอทุกท่านจำเอาไว้นะ ผู้ที่บวชใหม่ก็ให้คอยศึกษาอบรมกับผู้ที่บวชเก่า แต่สำหรับผมเองจะไม่ค่อยมีเวลาเวลา คิดดูซิปีหนึ่งที่ได้อบรมสอนพระอย่างนี้มีหนหนึ่ง เช่นปีกลายสอนอย่างนี้หนหนึ่ง ปีนี้ก็มาสอนอีกหนหนึ่ง จากนั้นก็ไม่ค่อยมีเวลาเวลา ธาตุชั้นนี้ก็ไม้อำนวย เพราะงานการเรามีมากที่สุดเลย เราสงวนเรื่องพระ แต่เวล่ำเวลาที่จะมาสอนมีน้อยมาก กำลังวังชาก็ไม่พอ จึงขอให้พากันตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ หน้าที่การงานของเราทุกอย่างไม่มี มีแต่การเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาด้วยความตั้งสติ มีปัญญา สอดส่องมอทะลุตามกาลตามเวลา หรือมีสติปัญญาอัตโนมัติยิ่งดี ด้วยความพากเพียร นี้แหละคืองานของพระ

ให้ท่านทั้งหลายมีความขยันหมั่นเพียร ตั้งสติให้ดี ความพากเพียรทุกด้านอย่าปราศจากสติ เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนานี้คืองานของพระ ผลที่เกิดขึ้นจากงานนี้ ก็เป็นธรรมสมบัติขึ้นมา ธรรมสมบัติขึ้นมาจนถึงอรหัตผล เป็นธรรมสมบัติที่เกิดจากงานของพระที่เราทำอยู่เวลานี้ ให้พากันจำให้ดี ประกอบหน้าที่การงานของตนให้สมบูรณ์พูนผลภายในจิตใจ ไปที่ไหนจะสง่างามนะ จิตใจที่สง่างามภายในจิตใจนี้ โห้ย ไม่ได้ธรรมดานะ พูดไม่ได้ แต่ไม่สงสัยภายในจิตใจ จิตใจที่สง่างามที่ได้พ้นจากกิเลสแล้วนี้ จำไปหมดครอบโลกธาตุ จะว่าอะไร เพราะฉะนั้นธรรมท่านจึงได้กล้าดำหนิละชิ ที่ว่ากิเลสมันตกแต่งอะไรๆ ให้สวดสวดงดงามๆ ๆ แล้วเอาไปแข่งธรรมนะชิ เอามาแข่งธรรมนี้ อันนี้งามที่สุด สวยที่สุด เรียบร้อยที่สุด เกลี้ยงเกลาที่สุด สะอาดที่สุด ให้สายตาของธรรมมาตัดสิน ตัดสินว่าไง สายตาของธรรมว่า สกปรกที่สุด นั่นเห็นไหม ธรรมสูงขนาดไหน จึงมาดำหนิเรื่องของกิเลสที่ว่ามันสวยที่สุด งามที่สุด เป็นสกปรกที่สุดได้ นั่นละเหนือขนาดนั้น ท่านทั้งหลายพิจารณาเอานะ

เอาละวันนี้การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุ แก่ขันธ์ แก่กาลเวลา ขอทุกท่านทั้งใกล้ทั้งไกลที่อุตสาหมาที่นี้เสียเวล่ำเวลา หน้าที่การงาน สมบัติเงินทอง เพื่อบุญเพื่อกุศล จะเป็นผลอันยิ่งใหญ่แก่ท่านทั้งหลายเอง เวลากลับไปบ้านไปเรือน ก็ให้ตั้งหน้าตั้งตา

ประพฤติปฏิบัติ ประหนึ่งว่าพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่หัวใจเรา ด้วยความมีสติ มีศีล มีธรรม มีพุทโธ ธัมโม สังโฆ ท่านทั้งหลายจะไม่ปราศจากที่พึ่ง ไปถึงบ้าน บ้านเป็นบ้าน พุทโธ เป็นของเราอยู่อย่างนั้น ไปที่ไหนพุทโธเป็นของเรา ไม่ห่างเหินจากอรรถจากธรรมจากพระพุทธเจ้า นี่ชื่อว่าเป็นผู้มีความเจริญรุ่งเรืองภายในหัวใจ เอาละ การแสดงธรรมเห็นว่าสมควรแก่ธาตุชั้นธวัชเวลา ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

รับฟังรับชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และทางสถานีวิทยุกระจายเสียงทางอุดร *FM 10.325 KHz*

และทางสถานีวิทยุกระจายเสียงจากสวนแสงธรรม *FM 10.325 MHz*